

Bolgarija dobi vso južno Dobrudžo, prebivalstvo pa bo izmenjano

Časnikarji, ki so opazovali potek konference skozi okno, so videli, da se je razgovor nadaljeval

Včeraj popoldne se je v Craiovi sestal tudi

Sedaj morata obe delegaciji določiti samo še nekatera vprašanja o odškodnini za javne naprave, zlasti pa določiti odškodnino za telefonske naprave v južni Dobrudži, ki jih je zgradila neka ameriška družba. Prav tako bodo določili še vse podrobnosti o izmenjavi prebivalstva.

Carigrad, 21. avgusta. m. Časopis »Istanbul«, ki je bil dozdaj glasilo francoskega poslaništva v Ankari, je prišel v angleške roke.

Washington, 21. avgusta. o. »United Press« poroča: Senator Reynolds je včeraj v senatu zelo obširno razlagal delovanje tujih agentov v Severni Ameriki. Dolžil jih je, da so oni krivi številnih sabotažnih dejanj, ki so se v zadnjih štirih tednih dogodile na raznih ameriških letališčih. Tako je bilo na nekem letališču v Virginiji v zadnjih dneh kar 26 letalskih nesreč. Prav tako so ugotovili številna sabotažna dejanja v letalskih tovarnah v Južni Kaliforniji.

Uvodničar za tem navaja škodljiv vpliv, ki ga je masonerija imela na to organizacijo ter zahteva odstranitev vseh masonov tudi iz nje.

Naša vlada je na oblasti šele četrť leta. Toda koliko katastrof smo že morali ugotoviti. Nizozemska je zasedena, mesto Rotterdam pa je porušeno. Belgija je zasedena in poražena in naša vojska, ki je bila v Belgiji, je morala pustiti tam vso svojo opremo. Naša zavezniška Francija je izločena iz boja. Italija nam je napovedala vojno. V Vichiju je vlada, ki lahko vsak trenutek postane naša sovražnica. Vsa evropska obala od severa do španske meje je pod nemško oblastjo. Nemška letalska sila, ki je števileno toliko močnejša od naše, je prišla čisto blizu naših otokov. Sovražna letna so samo nekaj minut oddaljena od naše obale.

Prav tako smo se z Ameriko sporazumeli o manjših otokih v Tihem morju. Amerika je to ponudbo sprejela in s tem podčrtala sodelovanje med obema demokracijama.

Reuterjev dopisnik je v Washingtonu izvedel, da ameriški vladni krogi sedaj boljše presoajo položaj Anglije, kakor pred tedni. Na zboljšanje razpoloženja v Ameriki so vplivale novice o poteku letalskih bitk nad Anglijo.

Vse ladje, ki bi plule v tem pasu, se izpostavljajo nevarnosti, da bodo uničene od min ali kakšnega drugega orožja. Italijanska vlada predlaga priznati vladam, da podvzamejo vse mere, da bi njihove ladje ne plule skozi te nevarne pasove. Italijanska vlada odklanja vsako odgovornost za škodo, ki bi mogla nastati za ladje, kakor tudi za moštva. Naglasila se, da pri tem ni nobene namere, da bi se oviral prehod nevtralnih ladij skozi morja, ki predstavljajo obvezen prehod za plovbo.

Od tu in tam

Glede novih reform, ki jih vsa jugoslovanska javnost napeto pričakuje, so zagrebški krogi mnenja, da ne bodo tako obsežne, kakor pa so to napovedovali nekateri ljudje in del jugoslovanskega tiska. Te reforme nikakor ne uvažajo kakšnega posebnega sistema pri nas, pač pa je potrebna reforma narekovanja novo stanje v Evropi, kajti zaradi vojne je prišlo gospodarstvo v drugačen tir in je treba s tem v zvezi uravnati tako naš izvoz kakor tudi uvoz. Potrebne so dalje tudi reforme gospodarskega značaja, zlasti kar se tiče notranjega tržišča, ker je po mnenju zagrebških političnih krogov dobila večina kapitalistov in pridobitnikov preveliko poželjenje po večjih dobičkih, ki bi šli seveda v breme potrošnikov. Svoje razloge ponazarjajo v Zagrebu s primerom o Privilegirani izvozniki družbi, ki je bila pred deseti leti ustanovljena in je takrat pomenila pravo revolucijo v naših razmerah. Podobne bodo sedaj reforme, ki bodo v prvi vrsti imele namen zaščititi socialno šibkejšo sloje. Potrebno je urediti vprašanje prehrane prebivalstva in poživiti gospodarsko življenje z javnimi deli, katera bi država plačevala z večjim notranjim posojilom.

Tudi za hrvaško banovino napovedujejo večje reforme, ki pa bodo veljale le za hrvaško ozemlje. V prvi vrsti mislijo tam vpeljati neke vrste okrajne samouprave, kjer bi po mnenju vodstva hrvaškega naroda kmetsko ljudstvo lahko bolj prišlo do besede kakor pa dosedaj. Sprva so mislili, da bodo najprej volitve v sabor, nakar bi sabor izglasoval potrebne zakone, s katerimi bi se spremenile nekatere ureditve, ki jih ne smatrajo za koristne za hrvaški kmečki narod. Odstranili bi nekatere ureditve, ki izvirajo še iz fevdalnih časov, ukiniti bi pa tudi nekatere predpise, ki obremenjujejo občine, ne dajejo jim pa nobenih koristi. Posebnost bi bile okrajne samouprave. V vsakem okraju bi bilo nekakšno upravno telo, kamor bi vsaka občina pošiljala po enega zastopnika. Banske oblasti bi takemu odboru prepustila v upravo take posle, ki se tičejo izključno tistega okraja.

Podražitev koruze je imela med drugim tudi to posledico, da je postala svinjarija nedončna. Pitanje svinj je postalo predrag, čim so bile cene koruze maksimirane. Prej je bilo na trgu še vedno veliko koruze, čim pa je izšla uredba, so vsi trgovci svoje blago umaknili, ga skrili in ga nočejo prodati, ker trdno upajo, da bo vlada nazadnje le prisiljena dovoliti za koruzo višje cene. Kar pa se koruze dobi, je draga, česar pa svinjerejci ne morejo prenesti, ker se cene svinjam niso za toliko dvignile. Če ne bodo izdani pravočasno ukrepi, bo začela svinjarija močno nazadovati, kar se bo neprijetno čutilo tako pri izvozu in na domačem trgu.

Hrvaško časopisje mnogo piše o bližajoči se obletnici srbsko-hrvaškega sporazuma in poudarja, da bo prva obletnica spet znamenita zaradi novih ukrepov, ki jih bo vlada objavila na svoji seji v Zagrebu 26. t. m. »Obzorje« piše v tem smislu, da je treba brez vseh ozirov na levo ali desno dokončati preureditev države in na ta način zatreči vse centralistične težnje, ki so se znova pojavile in imajo za cilj izbrabiti sedanje stanje in podreti vse tisto, kar se iz tega sedaj zgradi. Čim bo država urejena na federativni podlagi, bodo izginili tudi vsi nesporazumi in sumničenja med Slovenci, Hrvati in Srbi.

Deputacija Jugoslovanske delavske organizacije »Jugorasa« je obiskala predsednika vlade in predsednika Jugorasa Dragiša Cvetkovića in več drugih ministrov in jim predložila svoje zahteve, katere bi bilo treba izpolniti, da bi se položaj delavstva izboljšal. Med drugim je deputacija zahtevala, naj se izda posebna nova uredba o minimalnih mezdah, ki naj bi določila, da se najnižja medza postavi na 4 dinarje, med tem ko je sedaj znašala 2 dinarja. Obenem naj bi se rešila še vsa druga vprašanja, ki se tičejo delavskega stanu, zlasti pa vprašanje socialnega zavarovanja.

Na boj proti prostozidarski zalegi v sokolstvu kliče tudi belgrajska sokolska župa. Župa je izdala pred nekaj dnevi proglas in resolucijo, v kateri poziva vse prave sokole, naj pomagajo pri delu, da se odstranijo iz sokolskih vrst vsi ljudje, ki so se kot prostozidarji vdinili v vrste sokolstva in protijugoslovanskim ciljem. Ta sokolska župa izdaja lasten list, ki se imenuje »Sokolsko oko«. V tem listu je izšlo že pred meseci več napadov na tiste vodilne sokolske kroge, ki so bili tako naklonjeni prostozidarjem, da so si slednji mogli ugnjezditi na vseh vodilnih mestih tudi v sokolski organizaciji. Sokolska župa je mnenja, da so prav prostozidarji uničili Českoslovaško in druge države. Končno zahteva župa od sokolske zveze, da se odstranijo iz sokolskih vrst vsi prostozidarji in tako končno naredi red. — Prav tako ostro napada prostozidarje tudi »Zagrebački list«, ki pravi, da je treba končno vendarle obračunati stemi ljudmi, ki so služili tujim interesom, borili pa so se zmerom proti Hrvatom. List pravi, da je tak človek, ki je položil tako strogo in taino prisego kakor je prostozidarska, prenehal biti član hrvaškega naroda in zato je sedaj čas, da ga narod izključi iz svojega občestva. Nihče ne more istočasno pripadati mednarodni organizaciji ter svojem narodu. Nikakor ne gre skupaj, da bi prostozidar korakal pod geslom prostozidarske lože in obenem priznaval geslo »Vera v Boga in kmečka sloga«. Kajti v prostozidarskih ložah ni niti kmeta, niti siromaka, BBog pa je iz njih izključen.

Posebno uredbo za zaščito javne morale je izdal upravnik mesta Belgrada spričo številnih pritožb ljudi, ki niso mogli več prenašati objestnega in nemoralnega vedenja, ki je prišlo pri mnogih ljudeh že v navado. Uredba določa stroge kazni za kršitelje tega določb. Kakor poročajo belgrajski listi, so se posebno nesramno in nemoralno obnašali razni mladi ljudje in so morali ljudje dostikrat poklicati na pomoč policijo, če niso hoteli, da bi se za mali otroci pokvarili na slabih zgledih. Nekateri so pa mnenja, naj bi policija nekaj pokvarilcev, ki bi jih zalotila na javnih prostorih, zadržala, njihova imena pa objavila v časopisju.

Komisar v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev Gasparac je v časopisju odgovoril na očitke delavskih organizacij, da je sedanji komisarjat v zavodu kriv velikih izgub v socialnem zavarovanju. Gasparac pravi, da so izgube nastale v zavarovanju proti boleznim, katerega pa popolnoma avtonomno vodi okrožni urad. Gasparac zanika, da bi bil komisarjat kriv težkega stanja zavoda, temveč zavrača krivdo na prejšnje uprave, ki so spravile ustanovo v težave. Posebno hud pa je komisar Gasparac na očitke, češ da tajne sile, zlasti pa prostozidarstvo, vodijo vse delo v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. Sam zase pravi, da je daleč od vsakega stika s prostozidari.

DANES PREMIERA

duhovite salonske komedije

Njih 7 in ona

V gl. vlogah poznani predstavniki franc. filma: Vera Korena, Fernand Gravey, R. Duchesne in drugi
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Bogata vdovela grofica je hotela izmed 7 snubecev izbrati pravega, toda...

KINO UNION, tel. 22-21

Tekstilno delavstvo se bori za svoj obstoj

Kranj, 20. avgusta. Sinoči je bila v dvorani hotela »Stara pošta« v Kranju konferenca predstavnikov tekstilnega delavstva za vso Gorenjsko. Konferenca so se udeležili zastopniki organizacij Zveze združenih delavcev, Narodne strokovne zveze in Jugoslovanske strokovne zveze (zastopnika Splošne delavske strokovne zveze na tej konferenci ni bilo navzočega), nadalje predsedniki obratnih zaupnikov posameznih podjetij in zastopnika Delavske zbornice. Podobna konferenca je bila pred kakimi 14 dnevi v Mariboru za vso štajersko tekstilno delavstvo, sinoči pa je bila konferenca za gorenjsko tekstilno delavstvo. Namen te konference je bil, kako pomagati tekstilnemu delavstvu, ki je na dopustu ali pa dela v skrajšanem delovnem času oz. tednu, kako v bodoče preprečiti redukcije in kako prilagoditi delavske mezde naraščajoči draginji. Ugotovljeno je bilo, da je položaj tekstilnega delavstva v Sloveniji silno težak in da grozi delavstvu propad, če se mu ne priskoči pravočasno na pomoč.

Kljub neosnovanim pomislekom, ki sta jih stavljala zastopnika Jug. strokovne zveze, je konferenca soglasno sklenila, da se morajo realizirati sledeči predlogi:

1. Konferenca zahteva, da se v slučaju nezaposlenosti nudi potrebna sredstva za dostojno preživljanje. Zato se sklene, da se ustanovi za Slovenijo poseben podporni fond. V ta fond bodo prispevali: kr. banska uprava, socialno zaščitni zavodi, delodajalci in delavci. Da pa ne bo kakšnih zlorab, bo kr. banska uprava izdelala poseben pravilnik z zakonsko močjo o upravljanju tega fonda. Fond sam pa bo upravljal poseben odbor, ki ga bodo tvorili delavci in delodajalci.

2. Kr. banski upravi naj se takoj predloži izčrpano poročilo o sedanjem stanju redukcij v tekstilnih industrijah in se zahteva uzakonitev uredbe o postopanju pri omejevanju ali ukinitvi obratovanja.

3. Kr. banska uprava in odgovorni činitelji naj nujno poskrbijo, da se zajamci redno obratovanje.

4. Konferenca apelira na kr. bansko upravo, da skliče anketo vseh predstavnikov tekstilnega delavstva za vso Slovenijo.

Zastopnik Delavske zbornice je na dolgo obračunal ževal zamisel posebnega podpornega fonda, iz katerega bi brezposelno delavstvo dobivalo podporo. Nekateri industrijalci so se že izjavili, da bodo prispevali primerne vsote za ta sklad, toda le pod pogojem, da davčna uprava teh prispevkov ne bo obdavčila. Ta fond se nikakor ne bi uporabljal za kaka javna dela, ampak izključno le za podporo brezposelnim delavcem.

Govorilo se je tudi o sklenitvi enotne kolektivne pogodbe za tekstilno delavstvo. K temu so poklicane vse strokovne delavske organizacije, da sodelujejo in enotno nastopijo, ter skušajo s primernimi pogajanjimi doseči minimalno mezdo, ki bo odgovarjala naraščajoči draginji.

Podrobno se je tudi govorilo o nabavi surovin za tekstilno industrijo. Ko bi tovarne dobivale primerne in zadostne množine surovin, ne bi bila potrebna nobena redukcija po obratih. Trenutno smo navezani na dobave iz Egipta, Grčije, Turčije

ŠPORT

Viktorija (Sušak): Jadran 63:64

Zmaga Suščanov je bila pričakovana, vendar so vsi mislili, da bo višja. Ilirijanski uspeh pred nekaj dnevi v dvoboju z Jadranom v Splitu je bil večji. Jadranu je skoro vse točke priborila njegova ženska ekipa, dočim v moški konkurenci Jadranasi niso zasledili niti enega prvega mesta. Razmeroma pičla zmaga Viktorije daje spet naši Iliriji nekaj izgledov za prvo mesto, dasi zaenkrat na tabeli vodi Viktorija.

Tehnični uspehi tega dvoboja so bili:

400 m prosto moški: 1. Defilipis (V) 5:29.6, 2. Curtini (V) 5:31.7, 3. Belotti (J) 5:32.2, 4. Puljo (J) 5:55.

100 m prosto ženske: 1. Beara (J) 1:17, 2. Boršič (V) 1:21.5, 3. Krmpotič (V) 1:21.9, 4. Sidar (J) 1:22.2.

100 m hrbtno moški: 1. Vidmar (V) 1:15.6, 2. Perfa (J) 1:17.2, 3. Bakašum (J) 1:17.2, 4. Sabljčič (V) 1:22.

200 m prsno ženske: 1. Boršič (V) 3:30.3, 2. Stipanovič (J) 3:48.4, 3. Čandrič (V) 3:58, 4. Ivančič (J) 3:58.2.

100 m prosto moški: 1. Defilipis (V) 1:02.4, 2. Curtini (V) 1:02.6, 3. Petrone (J) 1:04.2, 4. Tresić-Pavičič (J) 1:06.2.

100 m hrbtno ženske: 1. Beara (J) 1:29.6, 2. Wimmer (V) 1:30.8, 3. Krmpotič (V) 1:33.6, 4. Frančeski (J) 1:50.

200 m prsno moški: 1. Grkinčič (V) 2:53.2, 2. Kolar (V) 2:58, 3. Paškeš (J) 3:09, 4. Nonweiler (J) 3:12.

4x100 m prosto ženske: 1. Jadran 5:29.5, 2. Viktorija 5:39.7. V tej štafeti je Bearova igrala 1:13.

4x200 m prosto moški: 1. Viktorija 9:54, 2. Jadran 10:38.

Waterpolo Viktorija:Jadran 5:1

Po končanem plavalnem dvoboju je bila še waterpolo tekma obeh moštev. Ob stanju 1:0 za Viktorijo pa je moral sodnik zaradi strašne nevihte in silnih valov tekmo prekiniti. Tekma se je pa večer popoldne nadaljevala. Viktorija je nastopila s svojim najboljšim moštvom, v katerem se je zlasti odlikoval Boris Polič, ki je sam dal 4 gole; peti gol pa je dal Grkinčič. Moštvo Viktorije je bilo bolj uigrano in tehnično bolj povezano. Edini gol za Jadran je dal Pavičič. Zmaga Viktorije je zaslužena.

Položaj ligalskih klubov v številkah je:

Viktorija	4	4	0	245	61.25
Ilirija	6	3	3	367	61.16
Jug	7	6	1	426	60.85
Jadran	5	0	5	229	45.80
ZPK	6	1	5	258	43.—

Danes popoldne se srečata v Zagrebu Jadran in Zagrebški plavalni klub. To srečanje bo odločilno za zadnje mesto. Zagrebčani bodo danes postavili svoje najboljšie plavalke in plavalce ter se nadejajo uspeha.

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometrsko stanje	Temperatura v C	Največja temperatura	Najmanjša temperatura	Relativna vlažnost v %	Oblakovitost 0-10	Veter (smernost, jakost)	Pada-vine m/m	Vrsta
Ljubljana	759.0	16.7	11.2	8.9	80	10	0	33.1	dež
Maribor	759.6	15.0	9.0	9.0	80	8	NNW	39.0	dež
Zagreb	754.2	26.0	15.0	7.0	70	7	0	8.0	dež
Belgrad	758.9	29.0	12.0	7.0	0	SW	—	—	—
Sarajevo	760.3	27.0	7.0	80	3	0	—	—	—
Vis	759.7	21.0	17.0	80	3	SE	—	—	—
Split	757.6	26.0	16.0	60	5	SSE	—	—	—
Kumbar	758.5	25.0	15.0	70	3	SE	—	—	—
Rab	758.0	22.5	16.0	70	5	SE	—	—	—
Opisovalnik	757.9	20.0	17.0	60	0	SE	—	—	—

Vremenska napoved: Oblačno in nestanovitno.

Koledar

Danes, sredo, 21. avgusta: Ivana Frančiška, Santalska.

Cetrtek, 22. avgusta: Timotej.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Rimska c. 31.

Popolnansko dostavo pisemskih pošilk bo pričela zopet vršiti pošta Ljubljana 1 redno vsak dan s ponedeljkom 26. avgusta t. l. — Upravnik.

Udeležba organizacij pri oddelitju spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju

Ponovno opozarjamo na neobhodno potrebo, da vsa društva, organizacije, zveze, združenja, korporacije itd. javijo podpisnemu odboru svojo udeležbo pri oddelitju spomenika do 25. t. m. s tem, da mu sporočijo:

Imena svojih predstaviteljev na slavnostnem prostoru (največ po tri osebe), če nameravajo poslati spomin Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja s poklonitvijo venca, če bo imelo zastopstvo prapor ali zastavo s seboj in na kateri naslov naj se pošljejo izkaznice za predstavitelje na slavnostnem prostoru.

Vse priprave so v teku, podroben spored bo v kratkem objavljen.

Poslovne ure odborove pisarne so vsak dan od 8.—12. in 15.—19. ure, v društveni pisarni pododbora Udruženja rezervnih oficirjev, Kongresni trg 1-11. Telefon 33-60.

Delavni odbor za oddelitje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani.

Tujkoprometna razstava na Ljubljanskem velelesanju. Pravezanjima bo na letošnjem jesenskem velelesanju v Ljubljani tujkoprometna razstava, ki jo priredita v bivšem »Češkem paviljonu« obe slovenski tujkoprometni zvezi v Ljubljani in Mariboru. Glavno delo teh zvez obstoji v propagandi za obisk slovenskih krajev, zato izrabita vsako priliko, ki se jima nudi, in ki ima izgleda, da bo pri publiku uspešna in da bo vabila. Ljubljanski velesejem privabi k vsaki svoji prireditvi veliko število posestnikov iz vse države. Zato je pa tudi za propagando, ki jo vršita obe tujkoprometni zvezi, Ljubljanski velesejem izredno ugoden. »Češki paviljon«, ki leži nasproti glavnemu vhodu, bo s svojim napisom »Slovenija« že od daleč vabil posestnike. V paviljonu bo v glavnem razstavljen slikovni material, ki ga bodo na nekaterih mestih krasile zanimive folklorne zbirke Drž. osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani. Takoj nasproti vhoda bo pozdravila posestnike 6 m visoka fotografija Jalovca, Levo in desno od njega bosta nameščeni 2 veliki sliko slovenskih narodnih noš. Posebni oddelki na stenah bodo posvečeni vodilnim slovenskim zdraviliščem in letoviščem: Bledu, Rogaški Slatini, Dobrni in Slatini Radenci. Na ostalem razpoložljivem prostoru bodo pa nameščene fotografije raznih tujkoprometnih krajev, v pestrem razporedu bodo razstavljene fotografije planinskih predelov, zelenega Pohorja, dolenskega sredogorja, Gorenjske, Dolenske in Bele Krajine. Vsak dan dvakrat bo v paviljonu brezplačno predvajanje turističnih filmov iz Slovenije, kar bo pestrost razstave še prav posebno povzdignilo. Predvajali se bodo 16 mm filmi v naravnih barvah, ki bodo že sami po sebi marsikateremu posestniku nekaj novega. Razstava bo od 31. avgusta do 9. septembra.

Celjske novice

V gašenem apnu se je smrtno opekla. V Dobriču pri St. Andražu blizu Velenja se je zgodila svojvrstna smrtna nesreča. Pri Klančnikovih so gasili apno. Pri delu je pomagal tudi 26-letna Kristina Klančnik. Po nesreči je padla v jamo v gašeno apno in dobila hude opekline po vsem telesu. Takoj so jo prepeljali v celjsko bolnišnico. Vsaka zdravniška pomoč je bila zaman in Kristina je danes podlegla poškodbam.

Službe božje na planinah. Da bi se planinci lahko udeležili ob nedeljah zapovedane sv. maše, so se odločili planinci-duhovniki, da bodo darovali v planinski službe božje. Tako bo imel službo božjo na Mozirski dolini v nedeljo frankolski župnik g. Sunčič Lojze, na Okrešlju pa solčavski novomašnik g. Roblek. Prav tako bo služba božja na Urški gori. — 1. septembra bo prvič darovana sv. maša na Ojstriel. Daroval jo bo znani planinec g. Sunčič Lojze. Ob tej priliki ob blagoslovitev nove višinske Kopsinkove poti. Že sedaj opozarjamo vse planince na to lepo slavnost in vabimo k polnoštevilni udeležbi!

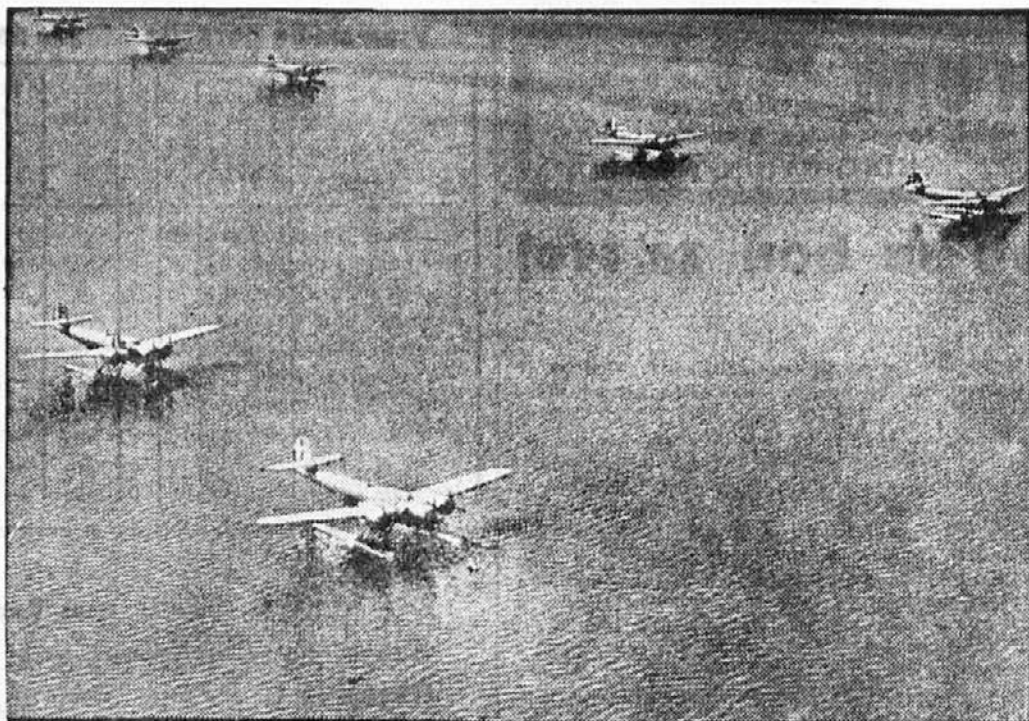
XII. športni dan SK Olimpa v Celju. SK Olimpa praznuje danes 12-letnico obstoja. V proslavo bo priredil svoj tradicionalni športni dan v nedeljo 1. septembra. Ta dan bodo člani prodajali po mestu spominke znake in cvetlice. Popoldne bo otvoritev jesenske sezone, v kateri se bosta prva srečala SK Olimpa in SK Amater.

torej imel trgovec pri vrečki, ki je bila prodana za 4 din, le 36 par, torej le cca 10% čistega dobička, da je sicer cena 4 din za vrečko divja, da pa je po vseh ugotovitvah razumljiva ter da je čist dobiček 10% po zakonu dopusten. Sodišče je izreklo res obsojdo tako, kot je bilo poročano 10. t. m., češ da je resnica, da stanejo pridelovalni stroški za vrečko semena 2.44 din in drugi stroški 1.10 din, skupaj din 3.54 in da je imel trgovec le cca 10% čistega dobička, da bi pa moral sam nositi riziko pridelovanja in vzgoje semena. Zoper to sodbo je trgovec prigljal priziv, ker 8. uredbe o pobijanju draginje ne zahteva, da bi trgovec ali pridelovalec moral dajati blago v izgubo, ampak dovoljuje ceno, ki zajamčuje običajni in dovoljeni trgovski čist dobiček.

„Zlati Janez“ ga je spravil v zapor

Pod tem naslovom je priobčil naš list 10. t. m. poročilo o kaz. razpravi, ki je bila 8. t. m. pred okrajnim sodišču v Ljubljani. To poročilo nekoliko izpopolnjujemo po pojasnilih zastopnika obsojenega trgovca.

Trgovec Dominik, v čegar trgovini je bila prodana vrečka fižola »Zlati Janez« za din 4, je poudarjal, da je ta fižol, ki je posebna specialiteta in je samo seme za stročji fižol, ne pa fižol in zrnju za človeško prehrano, vzgajal sam iz strokovnega interesa, z velikimi stroški in riziki, tako da ga je stalo to seme v resnici veliko več, kot je bila prodajna cena. To seme je bilo namenjeno samo posebnim ljubiteljem stročjega fižola, medtem ko je imel na razpolago seme za navadni stročji fižol po 14 din za kg. Sodni izvedenec iz knjigovodske stroke je ugotovil, da je trgovec poslovano pravilno in da je sicer poslovanje slihodno. Sodišče je postavilo le izvedenec iz knjigovodske stroke, medtem ko je trgovec tudi predlagal še izvedenec iz semenske stroke. Sodišče ni dopustilo priče ne o tem, da je trgovec seme »Zlatega Janeza« sam vzgojil, ter ga pridelal le 11 kg iz 18 kg matičnega semena, ne o tem, da ni sam doletil kvantitete semena za vrečke, ker je bil takrat na orožnih vajah, niti ni dopustilo izvedenec iz semenske stroke. Sodni izvedenec iz knjigovodstva pa je ugotovil, da so bili v resnici lastni pridelovalni stroški za omenjeno seme za vrečko fižola 2.44 din, h čemer pridejo še stroški za vrečko, delo in režijo itd., tako da je vrečka semena »Zlati Janez« stala trgovca 3.54 din in je

Skupina italijanskih vodnih letal, ki čakajo na povelje za odlet.

Vedno bolj je škoda tudi letalcev, ne samo letal

Angleška uradna poročila so začela poudarjati tudi, koliko njihovih letalcev se je rešilo s sestreljenih letal

Poročila, ki jih izdajajo poveljstva letalskih sil Velike Britanije in Nemčije, zlasti pa prve, se v nečem le razlikujejo od prejšnjih, in je ta sprememba vzbudila v javnosti precejšno pozornost. In v čem je ta razlika? Prejšnja poročila o letalskih spopadih so omenjala le, da je sovražnik izgubil na primer 24 letal, ničesar pa ne o tem, kaj se je zgodilo z letalci na teh uničenih letalih. Že nekaj dni pa lahko zasledujemo v poročilih o letalskih napadih, da zlasti Angleži omenjajo tudi število letalcev, ki so se iz sestreljenih letal rešili.

Iz te nenadne spremembe v poročilih letalskih poveljstev lahko sklepamo, da se zdaj vojaškemu krogu letal ne zdi več toliko škoda, kakor pa letalcev. S tem Angleži najbrž skušajo opozoriti javnost na to, da vojne ne bodo odločila samo le-

tala, pač pa da je važno tudi vprašanje letalcev. Angleži se namreč zavedajo, da imajo Nemci sicer več letal, da pa to še ne bo zadostovalo za zmago, ker je danes treba polagati večjo važnost na zadostno število izurjenih letalcev, kakršnih pravijo, da imajo sami dovolj. In morda ta njihova trditev res tudi zasluži nekaj upoštevanja, saj je vendar znano, da so Angleži pri zadnjih letalskih spopadih nad Kanalom in Anglijo zbili lepo število nemških jeklenih ptic, česar tudi Nemci ne zanikajo, pravijo pa le, da jih ni bilo toliko, kakor trdijo Angleži.

V bodoče bo torej izredne važnosti tudi to, koliko letalcev in ne samo letal bo kdo od nasprotnikov izgubil. Brez dvoma je bilo to vprašanje važno tudi že v dosedanjih bojih, zdi se pa, da

Posebni angleški vojni poročevalec popisuje boj za trdnjavi Bardia in Capuzzo

Reuterjev posebni poročevalec, ki se je vrčal na neko angleško vojno ladjo »nekeje na Sredozemskem morju, piše o bitki v Libiji, ko so angleške vojne ladje obstreljevale italijanski trdnjavi Bardia in Capuzzo.

Po poročilih britanskih kopenskih sil ob libijski meji so angleške ladje plule v petek vse popoldne ter vso noč do zore in se ustavile nekaj mil pred libijsko obalo. Železni zastori pri oknih so bili spuščeni in tako med vožnjo ves čas ni bilo videti nobene svetlobe. S trobento smo po ojačevalcih naznanili napad.

Pet minut pred pobočjem je Reuterjev poročevalec splezal po jekleni lestvi na poveljniški mostiček, kjer je bil tedaj poveljnik z ustalom častniki. Topničarji, oblečeni v delovne obleke in pokriti s cinastimi čeladami, so bili zbrani okrog svojih tonov. Ušesa so si zamašili z vato. O tihoti je bilo izdano povelje za streljanje na določene cilje. Gong je zapel in vsa posadka je zapčila svoj pogled proti obali. Tedaj se je razlegel oglušujoči resk. Dvignil se je temen oblak dima. Strahotna eksplozija nas je skoro vrgla iz ravnotežja. Nekaj trenutkov za tem so se pojavili utrinki, ki so jih spremljali veliki oblaki peska in dima ter naznanjali, da so granate zadele pobočje. Morarica je streljala s šest in petnajst palčnimi topovi na trdnjavo Bardia. Strel je sledil strelu. Ko so sprejemale granate iz petnajst palčnih topov, se je ladja vsa tresla. Zaradi zračne praznine, ki je nenadno nastala, smo skoraj vsi popadali na kolena. Ko pa je zrak vdrl nazaj, nam je malone odnesel cinaste čelade. Videli smo, kako je trdnjava Bardia ob sončnem vzhodu zažarela v beli svetlobi in kako je ždel ob robu strmega pobočja. Tona za tono kovine in eksploziv iz težkih topov je trgala so-

vražne utrdbe. Letala so zletela s krova bojnih ladij, se povzpela nad bombardirane posojanke ter poročala, da je vsaka petnajst palčnih granat zadela svoj določeni cilj.

Neposredni zadetek v trdnjavo Capuzzo, ki leži osem milj daleč v notranjosti, je povzročil veliko škodo. Druga granata je zadela v zbrane čete domačinov.

Majhna italijanska trdnjava Ramla je izginila z egiptovsko-libijske meje. Po nekaj minutah erdttega obstreljevanja so se velike topovske cevi obrnile drugam in začele hudo obdelavati kraje, kjer so bile zbrane sovražne čete za pohod na Egipt. Stirje strelj so točno zadeli.

Tudi barake v Bardiji so porušene. Neprestano bombardiranje je trajalo pol ure in je nato prenehalo prav tako nenadno, kakor se je neprčakovano začelo. Ladje so zatem odplule v neznano smer.

Ze po nosu te poznajo

Človekov značaj ocenjujejo zdaj tudi že po nosu. Velik nos, pravijo novi »učenjaki«, pomeni dober značaj. Po značaju slabi ljudje imajo majhne nosove. Če je gornji del nosu bolj razvit od konca, so duhovne lastnosti močnejše od čustvenih. Ljudje močne volje in pretežnje nestrpnosti imajo orloveke nosove, poltačen nos priča o neiskrenosti, vihravosti in zvižanosti. Oster nos dokazuje prepirljivost. Dolge nosove imajo ljudje, ki jih radi vlikajo v tuje zadeve. Debele nosove nosijo ljudje, ki so nagnjeni k gnetenju sčrben in jim je užitek nad vse. Rdeči nosovi pa svoje nosilce že po barvi izdajajo.

Šaljivci med navdušenimi nemškimi letalci

V svoji nestrpnosti, kdaj bodo mogli spet poleteti nad sovražnika, trkajo s prstom po barometru, da bi »priklicali« lepo vreme

Znane so šale, ki so jih zbijali v prvih mesecih sedanje vojne na račun obeh vojsk med Maginotovo in Siegfriedovo utrjeno črto. Listi so tedaj med drugim prinašali v zabavnih kotičkih na primer slike, kako so vojaki iz nasprotnih bojnih tabarov prižigali drug drugemu cigarete, ali prosili za »ogetje«. Potem so v šali poročali tudi, kako se pasejo med obema bojema črtama zajci, s čemer so pač na najboljši način skušali dopovedovati bravcem, da do tedaj pač še ni bilo prav nobenih bojev. In Nemci so menda celo zagrozili Francozom, da si bodo poiskali drugega sovražnika, če fran-

coška vojska še ne bo napadla. Krožilo je tedaj mnogo takšnih in podobnih dovtipov.

Se bolj kakor te šale pa so ostale vsem, zlasti pa Francozom v spominu dogodki, ki so sledili, ko se je začel pravi boj na zahodnem bojišču in ko je padla Francija in s tem velik ugled, ki ga je uživala prej v svetu. Omenjenim šalam je torej sledilo kruto dejstvo, ki ga pač ni nihče pričakoval, niti Nemci sami ne.

Pred kratkim je nemško poročilo omenjalo spet šaljiv dogodek, ki se je pripetil neke ob francoski obali med nemškimi letalci. Poročilo pravi, kako nemški letalci komaj čakajo, kdaj bo nastopilo spet lepo vreme, ko bodo mogli odleteti znova nad sovražnika. V svojem nestrpnem pričakovanju so — kakor pravi poročilo — nemški letalci v šali s prstom trkali po barometru in skušali na ta način »priklicati« lepo vreme.

Po takšnih poročilih bi človek sklepal, da zdaj vlada med temi vojniki prav podobno razpoloženje, kakor nekoč med Maginotovimi in Siegfriedovimi utrdbami. Nekateri vidijo v tem celo znamenje, da se bodo sedanje šale končale prav tako žalostno za Angleže, kakor so se prejšnje za Francijo. Kdo bo imel prav, se bo morda kmalu pokazalo, če se ne bodo boji med Nemčijo in Anglijo odgrajali v istem obsegu kot do zdaj. Sicer pa za šalami navadno pride res kaj hujšega.

Radio

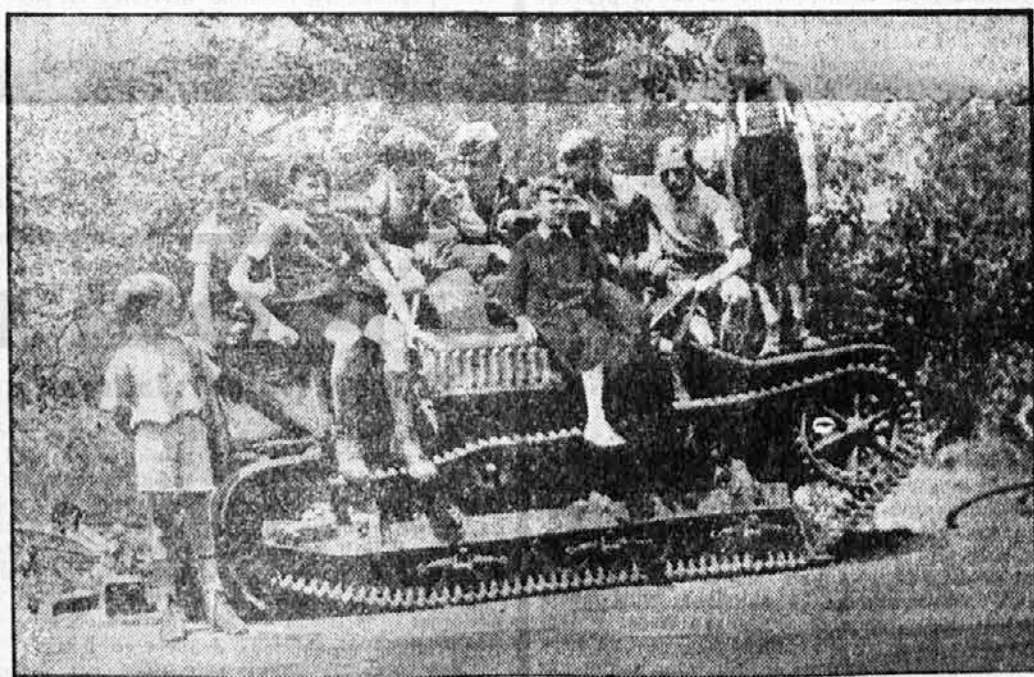
Program radio Ljubljana

Sreda, 21. avg.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 V modernem ritmu (plošče) — 12.50 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Iz čeških oper (plošče) — 14 Poročila — 18.50 Mladin ura: za mlade naravnoslovce (M. Zor) — 18.45 Le brez skrbi! (plošče) — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Vzgojni pomen gledališča (C. Debevec, Ljublj.) — 19.40 Objave — 20.10 Moderne teorije o psihologiji mase (dr. E. Hrovat) — 20.50 Melody-jazz — 21.15 Kvarlet mandolin — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvarlet sester Stritarjevih, na harmoniko spremlja Avgust Stanko.

Drugi programi

Sreda, 21. avg.: Belgrad: 20 »Tanhäuser«, opera — Praga-Brno: 19.25 Zabav. koncert — Sofija: 19.50 »Traviata«, opera — Beromünster: »Leonora«, opera — Budimpešta: 18.50 Violina — Stockholm-Hörby: 20 Pianinski koncert — Rim-Florenca: 20.50 Večerni koncert — Trst-Milan: 20.50 Filmska glasba — Kodanj: 20 R. Wagnerjev večer — Riga: 20.15 Vesel večer — Sottens: 20.50 Pesmi.

Naročajte Slovenski dom!

Nekdanji francoski tank, ki so ga »zavzeli« otroci.

Njegova Visokost poudarja, da predstavljajo muslimani v Indiji manjšino in da je močna ter nevtralna vlada, kakor je angleška potrebna, da štiti manjšino pred nasiljem indijske večine.

Med svojim bivanjem v Indiji sem ugotovil, da je bilo tako stališče kakor nalašč za obdržanje oblasti vladarjev v kakšnih sto domačih državah, ki niso bile del angleške Indije, čeprav so bile v njenih mejah. Takih držav je bilo vse polno, ki pa so bile kaj različne po obsegu in bogastvu.

Država Haidarabad je bila tako velika kakor Italija in je imela trinajst milijonov prebivalcev. Vladal ji je bajeslovni Nizam Haidarabad, ki je bil morda najbogatejši mož na svetu. Imel je neizmeren zlat zaklad, na kupe dragih kamnov in dijamantov tako, da je vzdrževal lahko pet in sedemdeset žen. Nasprotje tej državi je bila neznatna država Lawa, ki je obsegala samo devetnajst kvadratnih milj in je na leto prinašala samo nekaj tisoč rupijev dohodkov.

Bombayska oblast je sama imela sto petdeset držav. Vladarji teh držav so bili v splošnem popolni absolutisti v pravem pomenu besede. Imeli so svoj denar, pošto in vojsko. Toda bili so odvisni od Anglije, ki je bdela nad njihovim vladanjem in sicer nad temi čudnimi državami ter drugimi domačimi državami.

Angleška vlada je imela pravico, ki se jo je tudi posluževala, da je sama posegla vmes, če so slabo gospodarili.

Simla se mi je zdel pripraven kraj, da bi premislil in zbral številne vtise, ki sem jih dobil v pogovorih s stotinami Indijcev. Vsi ti ljudje so pripadali najrazličnejšim strankam. Toda tako zbiranje vtisov in spominov je bila težka stvar, če se je človek hotel držati resnice. Kajti brez dvoma je indijsko vprašanje najbolj zamotano politično vprašanje na svetu. Marsikdo je preživel vse življenje v tej ogromni deželi in se kljub temu ni skoraj nič naučil. Kajti pomisliti je treba, da je to dežela, kjer govorijo 252 jezikov in nešteto drugih narečij, kjer so verske in plemenske razlike tako hude, kakor nikjer drugje na svetu ne. To je dežela, kjer je pol milijona mest in vasi in kjer so izobraženi samo redki zgornji sloji naroda. Moških zna brati in pisati samo štirinajst odstotkov, med tisoč ženskami pa najdeš 982 takih, ki ne znajo ne brati ne pisati. Od šestdeset milijonov ljudi je obiskovalo šolo samo pet odstotkov. Dalje je treba pomisliti, da je to dežela, kjer so na dnevnem redu kravi upori in pretepi, kadar se spopadejo muslimani in Indijci zaradi svete govede. V tej čudni in nasprotij polni deželi se govori v eni sami pokrajini — Assamu — po sto jezikov in na tisoče delavcev dela po dvanajst centimov na dan. Na stotisoče družin porabi tukaj po deset rupijev na mesec, to je tri dolarje in pol.

Razen političnih vprašanj so pa še druga vprašanja, ki delajo zmedo. To so zlasti razna gospodarska vprašanja in gospodarske prilike, v katerih ljudstvo živi. Tako vznjaja med ljudstvom veliko nezadovoljstvo zemljski davek, ki predstavlja šestnajst odstotkov državnih dohodkov. Toda ljudstvo mora plačati štiri in sedemdeset odstotkov vseh dohodkov.

Uradni angleški računski stroj ima vpisano vsako obdelano zemljo v angleški Indiji. To gre celo tako daleč, da imajo vpisano v knjigah, kako je zemlja rodovitna in koliko obrodí. Od časa da časa sicer spreminjajo davčno obremenitev, toda kljub temu je še naprej vladalo tiho nezadovoljstvo, ker so davek včasih znižali nekaterim preveč, drugim pa premalo. Če bi k vsemu temu prišlo še nekaj slabih letin, bi kmetje ne zmogli več in bi morali propasti.

Mnogi Indijci so vladi očitali, da po nepotrebnem zmeče trideset do štirideset milijonov rupijev na leto za sorazmerno preveliko število uradnikov, ki skrbijo za civilno upravo. Ravno tako so bili nezadovoljni zaradi tega, ker je vlada določila prevelik del dohodkov za vzdrževanje vojaškega aparata, za vzdrževanje šolskega in mnogo manj. Bili so tudi proti preveliki razliki tečaja med rupijem in angleškim funtom, ki je bila funtu v prid. Razburjali so se tudi zaradi tega, ker so Angleži izvažali iz Indije surovine, v Indijo pa so uvažali izdelano blago in predmete. To se pravi, da je moral indijski konzument plačati dvakratno prevoznino čez morje in poleg tega pa še posredniku. Indijci so vztrajali na tem, da si ustvarijo svojo lastno industrijo. Sicer je izšlo iz visokih šol vsako leto na desettisoče indijskih inteligentov, ki so se šolali v zamejstvu, toda kakšne boljše namestitve niso dobili, ker vsa mesta, ki so bila kaj prida, so imeli Angleži zasedena od svojih.

Govoril sem z ljudmi kakor s sirom Chimantal Setavaldom, liberalnim voditeljem, s sirom Tej Saprujem, voditeljem vseh indijskih liberalnih organizacij, Alijem Jinnahom, voditeljem muslimanske lige, Mohamedom Alijem, voditeljem kalifatske organizacije in mnogimi drugimi. Vsi so ogorčeno napadali zvezo Indije z angleškim imperijem. Tudi s pripadniki kongresnega in Gandhijevega gibanja sem govoril. Ti oboji so bili zaprti.

Kongresno gibanje Svaraj in Gandhijevo gibanje — ki je stremelo, oboje za istimi cilji — je imelo za posledico velike izgube. Mrtvih je bilo nekaj sto, ranjenih okrog deset tisoč in skoraj sto tisoč jih je bilo zaprtih. Nihče ni vedel točnega števila, ker ranjence in mrtve so pobrali ter niso policiji nič javili.

Vtise, o katerih sem v Simli premislil, bi v nekaj besedah označil takole: »Voditelji najrazličnejših političnih smeri so si bili edini v tem, da se angleška vlada zaveda sedanjega položaja in bili zadovoljni z Gandhijevo pasivno politiko in so se zato razširili in zajela globlje, kakor ob uporabi od leta 1920 do 1921. Sedanje gibanje sloni na narodni in plemenski osnovi in stremi za tem, da se Indija osvobodi. Tega dejstva ni mogoče za del časa s silo potlačiti. Angleška vlada bo morala prej ali slej ugoditi njihovim zahtevam in jim dati precejšen del samostojnosti.